

Я впевнений, що дехто відчує загрозу від цього запису. Дехто, можливо, відчує себе звільненим. Більшість просто відчує, що його не має існувати.

З передмови до «Присяжника»

У видінні з'явився Далінар Холін, стоячи біля образу мертвого бога. Минуло шість днів відтоді, як його військо прибуло до Урітіру, легендарного святого міста-вежі Променистих лицарів. Вони врятувалися від нової великобурі, шукаючи прихисток через стародавній портал. Облаштувалися в новому домі, захищеному в горах.

І все ж Далінарові здавалося, що він нічого не знає. Він не розумів сили, з якою боровся, не кажучи вже про те, як її перемогти. Він ледве тямив, що таке буря і що означає повернення Спустошувачів — давніх ворогів людей.

Тож прийшов сюди, у свої видіння. Прагнучи витягти таємниці з бога на ім'я Гонор, або Всемогутній, який залишив їх. Це видіння перше в житті Далінара. Воно почалося з того, що він був поруч із зображенням бога в людській подобі, обидва сиділи на вершині скелі з видом на Холінар — домівку Далінара, резиденцію уряду. У видінні місто було зруйноване невідомою силою.

Всемогутній заговорив, але Далінар проігнорував його. Він сам став Променистим лицарем, зв'язавши себе з Прародителем бур, душею великобурі, наймогутнішим спреном у Рошарі, і Далінар виявив, що тепер може відтворювати ці видіння за власним бажанням. Він уже чув цей монолог тричі й повторив його Навані слово в слово для транскрипції.

Натомість цього разу Далінар підійшов до краю скелі і став на коліна, щоб подивитися на руїни Холінара. Повітря тут пахло сухістю, пилом і теплом. Він примружився, намагаючись виокремити якусь важливу

деталь з хаосу зруйнованих будівель. Навіть «клинки вітру», колись чудові гладенькі скельні утворення з незліченною кількістю шарів і форм, були розбиті шцент.

Всевишній продовжував свою промову. Ці видіння нагадували щоденник, сповнений приголомшливих послань, які Бог залишив після себе. Далінар був вдячний за допомогу, але зараз потребував подробиць.

Він подивився на небо й побачив у повітрі мерехтіння, схоже на тепло, що линуло від далекого каменя. Мерехтіння завбільшки з будівлю.

— Прародителю бур, — сказав він, — чи можеш ти спустити мене вниз, на ті уламки?

— *Ти не повинен туди йти. Це не частина видіння.*

— Поки що не зважай на те, що я повинен, — сказав Далінар. — Ти можеш це зробити? Ти можеш перенести мене до тих руїн?

Прародитель бур заgrimів. Він був дивною істотою, якимось пов'язаною з мертвим богом, але не зовсім тим самим, що Всемогутній. Принаймні сьогодні він не говорив голосом, від якого в Далінара тремтіли б кістки.

В одну мить Далінар перемістився. Більше не стояв на вершині скелі, а був на рівнині перед руїнами міста.

— Дякую, — промовив він, долаючи коротку відстань до руїн.

Минуло лише шість днів відтоді, як вони відкрили Урітіру. Шість днів з моменту пробудження паршенді, який набув дивних здібностей і сяйливих червоних очей. Шість днів з моменту приходу нової бурі — Вічновію, бурі з темних грозових хмар і червоних блискавок.

Дехто в його армії вважав, що все скінчилося, що буря минула, наче була просто поодиноким катастрофою. Далінар знав, що все інакше. Вічновій повернеться й незабаром ударить по Шиновару на далекому заході. Після цього пройде по всій землі.

Ніхто не вірив його застереженням. Монархи в таких місцях, як Азір і Тайлена, визнавали, що на сході з'явилася дивна буря, але не вірили, що вона повернеться.

Вони й увияти не могли, наскільки руйнівним буде це повернення. Коли вона з'явилася вперше, то зіткнулася із сильною бурею, чим створила унікальний катаклізм. Сподіватимось, що сама по собі вона не буде аж такою страшною, проте все одно це буде буря, що дутиме в неправильному напрямку. І розбудить світових слуг паршменів і перетворить їх на Спустошувачів.

— *Що ти сподіваєшся дізнатися?* — запитав Прародитель бур, коли Далінар підійшов до руїн міста. — *Це видіння створене, щоб спрямувати тебе до хребта і змусити поговорити з Гонором. Решта — тло, картина.*

— Гонор і понаскладав тут усі ці руїни, — сказав Далінар, махнувши рукою в бік уламків стін, що лежали перед ним. — Так чи інакше, його знання світу й нашого ворога не могло не вплинути на те, яким він створив це видіння.

Далінар піднявся на уламки зовнішніх стін. Холінар був... буря його забирай, Холінар був... величним містом, подібних до якого у світі дуже небагато. Замість того щоб сховатися в тіні скелі або всередині захищеної прірви, Холінар довірився цим величним стінам, які захищали місто від буремних вітрів. Він кинув виклик вітрам і не скорився бурям.

У цьому видінні його все одно щось зруйнувало. Далінар виліз на уламки й оглянув місцевість, намагаючись увияти, як це було — оселитися тут багато тисячоліть тому. Коли ще тут не було стін. Народ, якому вдалося виростити це місце, був упертим і витривалим.

Він побачив подряпини й вибоїни на камінні зруйнованих стін, наче ті, що їх залишає хижак на плоті своєї жертви. Клинки вітру були розламані, і зблизька на одному з них також виднілися сліди кігтів.

— Я бачив істот, здатних на таке, — промовив він, спираючись коліном на один із каменів і відчуваючи грубий розлом на гранітній поверхні. — У своїх видіннях я бачив кам'яного монстра, який вирвав себе з-під скелі.

— Трупів тут немає, але це, мабуть, тому, що в цьому видінні Всемогутній не заселив місто. Йому потрібен був лише символ прийдешньої руйнації. Він не думав, що Холінар упаде не від Вічновію, а від Спустошувачів.

— *Так, — відгукнувся Прародитель бур, — буря дійсно стане катастрофою. Але це буде ніщо в порівнянні з прийдешнім. Ти можеш знайти прихисток від бур, Сину Гонора. На відміну від наших ворогів.*

Що ще міг зробити Далінар тепер, коли монархи Рошару відмовилися слухати його попередження, що незабаром на них обрушиться Вічновій? Кажуть, що справжній Холінар поглинули бунти — і королева замовкла. Війська Далінара порозбрідалися після першої сутички зі Спустошувачами, і навіть багато хто з його власних великих князів не приєднався до нього в тій битві.

Наближалася війна. Прагнучи Руйнації, ворог розпалив тисячолітній конфлікт древніх істот з незбагненими мотивами й невідомими силами. Усі чекали Вісників, які мали з'явитися й очолити наступ на Спустошувачів. Променисті вже мали бути на місці, підготовлені та натреновані, готові зустріти ворога обличчям до обличчя. Вони мали довіряти волі та провідництву Всемогутнього.

Натомість Далінар мав лише жменьку нових Променистих і жодних ознак допомоги від Вісників. Ба більше, сам Всемогутній Бог був мертвий.

Далінар усе одно в якийсь спосіб мав урятувати світ.

Почала тремтіти земля; видіння закінчувалося тим, що вона обвалювалася. На вершині скелі Всемогутній якраз завершував свою промову.

Остання хвиля руйнувань прокотилася по землі, мов нестримна буря. Метафора, створена Всемогутнім, втілення темряви і спустошення, які насувалися на людство.

— *Ваші легенди кажуть, що ви перемогли,* — сказав він. — *Але насправді це ми програли. Ми вже програємо...*

Прародитель бур гримів.

— *Час іти.*

— Ні, — відповів Далінар, стоячи на уламках. — Залиш мене.

— *Але...*

— Дай мені це відчути!

Хвиля руйнації вдарила, розбившись об Далінара, і з його грудей вивірився крик непокори і зневаги. Він не схилився перед великобурею — не схилився і перед цією! Він зійшовся з нею віч-на-віч і у вибуховій хвилі, що розірвала землю, дещо побачив.

Золоте світло, блискуче і водночас жахливе. Перед ним стояла темна постать у чорній Сколкозбруї. Від постаті відходило дев'ять тіней, кожна з яких розбігалася в різні боки, а очі світилися яскраво-червоним кольором.

Далінар зазирнув у глибину цих очей і відчув, як його пройняв холод. Хоча навколо вирувала руйнація, випаровуючи каміння, вона не так жахала його, як ці очі. Він побачив у них щось страшенно знайоме.

Це була небезпека, набагато більша, ніж будь-які бурі.

Це був великий воїн ворога. І він наближався.

ОБ'ЄДНАТИ ЇХ. ШВИДКО.

Далінар здригнувся, і видіння розлетілося на друзки. Він усвідомив, що сидить поруч із Навані в тихій кам'яній кімнаті в місті-вежі Урігіру. Далінару більше не треба було прив'язуватися до видінь: він уже міг їх контролювати, щоб перестати відтворювати під час переживання.

Він хапав повітря, піт стікав по його обличчю, серце калатало... Навані щось говорила, але в цей момент він не міг її почути. Вона здавалася далекою порівняно з шумом у його вухах.

— Що за світло я бачив? — прошепотів він.

— *Я не бачив світла,* — промовив Прародитель бур.

— Воно було золотаве, яскраве, але моторошне, — шепотів Далінар. — Його пал заливав усе навколо.

— *Одіозум,* — пробурчав Прародитель бур. — *Ворог.*

Бог, який убив Усемогутнього. Сила, що стоїть за Руйнаціями.

— Дев'ять тіней, — прошепотів Далінар, тремтячи.

— *Дев'ять тіней? Розстворені. Його поплічники, древні спрени.*

Бурі. Далінар знав про них лише з легенд. Жахливий спрен, який створював людський розум.

Але ці очі не давали йому спокою. Якими б страхітливими не були Розстворені, найбільше він боявся цієї постаті з червоними очима. Великого воїна Одіозума.

Далінар кліпнув і подивився на Навані — жінку, яку він кохав. Поки вона тримала його за руку, її обличчя заливали тривога й біль. У цьому чужому місці й чужому часі вона була чимось справжнім. Чимось, за що можна триматися. Зріла краса, практично ідеал воринської жінки: пишні губи, світло-фіалкові очі, сріблясте чорне волосся в ідеальних косах, вигини, підкреслені тугою шовковою сукнею-хавою. Жоден чоловік не дорікнув би Навані худорлявістю.

— Далінаре? — звернулася вона до нього. — Далінаре, що сталося? Як ти почуваєшся?

— Я... — Він вдихнув, наскільки дозволяли йому груди. — Зі мною все гаразд, Навані. І тепер я знаю, що маю робити.

— Що? — Вона спохмурніла ще більше.

— Я повинен об'єднати світ проти ворога швидше, ніж він його знищить.

Він має знайти спосіб змусити інших монархів світу прислухатися до нього. Мусить підготувати їх до нової бурі та Спустошувачів. А якщо не вдасться, то допомогти їм пережити наслідки.

Але якщо це вдасться, йому не доведеться протистояти Руйнації наодинці. Йшлося не про боротьбу однієї нації проти Спустошувачів. До нього мали приєднатися королівства світу, йому потрібно було знайти Променистих, яких створювало населення цих королівств.

Об'єднати їх.

— Далінаре, — промовила Навані, — я думаю, що це гідна мета... але бурі, а як же ми самі? Цей схил гори — пуста, чим ми годуватимемо наші армії?

— Душезаклиначі...

— ...майже не мають коштовного каміння, — перебила Навані. — І вони здатні створювати лише найнеобхідніше. Далінаре, ми тут напівзамерзлі, розбиті й розділені. У нас майже немає командування і...

— Заспокойся, Навані. — Далінар підвівся сам і звів на ноги її. — Я знаю. Але нам усе одно доведеться битися.

Вона обійняла його. Він притиснувся до неї, відчуваючи тепло, вдихаючи її парфуми. Вона не дуже любила квіткові аромати, як інші жінки, зазвичай пахла прянощами або ароматом щойно зрубаного дерева.

— Нам усе вдасться, — сказав їй. — Моя наполегливість. Твій розум. Разом ми *обов'язково* переконаємо інші королівства приєднатися до нас. Коли буря повернеться, вони побачать, що ми мали рацію, і об'єднаються проти ворога. Ми зможемо використовувати Присяжні брами для переміщення військ і підтримки один одного.

Присяжні брами. Десять порталів, стародавні витвори мистецтва, були воротами до Уртіру. Коли Променистий активував один з пристроїв, люди, що стояли на прилеглий платформі, потрапляли до Уртіру, з'являючись на аналогічному пристрої тут, у вежі.

Зараз існувала лише одна пара Присяжних брам — ті, що переміщували людей між Уртіру та Розколотими рівнинами. Теоретично можна було б запустити ще дев'ять, але, на жаль, обстеження механізмів показали, що їх потрібно розблокувати з *обох боків одночасно*, щоб вони запрацювали.

Якщо він хотів потрапити до Веденара, Тайленграду, Азіміра чи будь-якого іншого місця, спершу потрібно було доставити туди одного з Променистих і розблокувати пристрій.

— Гаразд, — сказала вона. — Ми це зробимо. Яюсь змусимо їх слухати, навіть якщо вони міцно заткнуть вуха пальцями. Дивно, як їм це вдається, коли їхні голови забиті в їхні ж дупи.

Він усміхнувся й раптом подумав, що дарма ще недавно ідеалізував її. Навані Холін не якийсь боязкий досконалий ідеал — вона немилосердна буря, жінка, налаштована на свій лад, уперта, як камінь, що котиться з гори, і дедалі нетерплячіша до того, що вважала дурницями.

За це він любив її найбільше. За відкритість і щирість у суспільстві, яке пишалося таємницями. Вона порушувала табу й розбивала серця ще з юності. Часом думка про те, що вона теж його кохала, здавалася такою ж химерною, як і його видіння.

У двері постукали, і Навані запросила когось до кімнати. Одна з розвідниць Далінара просунула голову у двері. Він, насупившись, обернувся. Упало в очі те, що вся поза жінки, її швидке дихання видавали сильну знервованість.

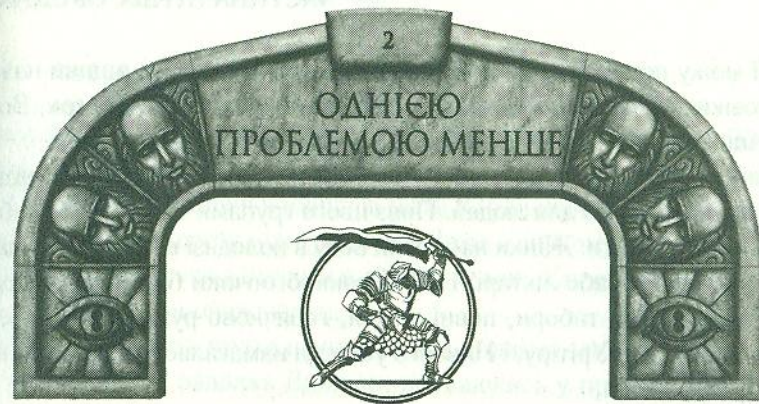
— Що? — запитав він.

— Сер, — привіталася жінка і зблідла ще більше, — стався... інцидент. У коридорі знайшли труп.

Далінар відчув, як наростає енергія в повітрі, наче передчуття блискавки, що ось-ось ударить.

— Хто?

— Великий князь Тороль Садеас, сер, — відповіла жінка. — Його вбили.

Мені все одно треба було це написати.

З передмови до «Присяжника»

— С тій! Що це ви робите? — Адолін Холін підійшов до групи робітників у заляпаній плямами крему¹ робочій подобі, які вивантажували ящики із задньої частини фургона. Їхній чал крутився, намагаючись відшукати скелебруньки, які можна було б погризти. Безрезультатно. Вони були глибоко всередині вежі, попри те що ця печера завбільшки з невелике місто.

Робітникам вистачило глузду мати пригнічений вигляд, хоча вони, мабуть, геть не розуміли навіщо. Зграя писарок, що йшла за Адоліном, перевіряла вміст воза. Олійні лампи на підлозі майже не розсіювали темряви величезного приміщення зі стелею, що здіймалася на чотири поверхи вгору.

— Ваша Ясновельможносте? — звернувся до нього один із робітників, чухаючи потилицю під капелюхом. — Я просто тойво... розгружаю. Оце я і роблю.

— У накладній написано пиво, — повідомила Адоліна Рушу, молода подвижниця.

— Секція два, — сказав Адолін, стукаючи кісточками лівої руки по фургону. — Таверни облаштовуються вздовж центрального коридору з ліфтами, шість перехресть усередину. Моя тітка чітко сказала про це вашим великим лордам.

Чоловіки просто тупо на нього витріщилися.

¹ Мулистий коричневий матеріал, що випадає з дошовою водою. (Тут і далі прим. перекл., якщо не зазначено інше.)